

L'escriptor i promotor de la revista 'Quadern', Joan Cuscó i Aymami, va dedicar en el primer número de la revista, l'any 1978, un article a Joan Oliver. Des de llavors, es van anar trobant, van

anar parlant i van sentir admiració l'un per l'altre. Joan Oliver va col·laborar desinteressadament en la revista. L'autor de l'article recorda com va ser aquesta relació i com va ser la relació del poe-

ta amb altres artistes i amics. Aquest és un testimoni ple d'anècdotes que ajuden a entendre la figura d'Oliver més enllà del que podria semblar la seva peculiar aparença.

Joan Oliver - Pere Quart - Quatre barres...

Joan Cuscó i Aymami*

Allà l'any 1978 –diada de Sant Jordi– va aparèixer *Quadern* i ho féu presentant “dos personatges molt entrats en anys, però sortosament vivents, dos sabadellencs guardonats amb la distinció més qualificada del país, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes”. Aquest és un fragment de la presentació d'aquella revista que iniciava una aventura en l'àmbit cultural de Sabadell.

Els dos sabadellencs que cludeixen són, com tots sabem, Joan Oliver i Pau Vila. Dos sabadellencs de pro que van estimar la ciutat que els veié néixer. Ambdós van tenir una llarga i atzarosa singladura que no cal ara repetir. Aquest paper és, però, per evocar l'escriptor amb motiu del desè aniversari de la seva mort (19-6-86). L'home que arribà a ésser poeta del poble en una època no pas massa llunyana del temps ni de la memòria. Ell, Pere Quart, no deixà mai de sentir-se sabadellenc. Les arrels que el lligaven en el seu terra (“tres turons fan una serra, quatre pins un bosc espès”) eren profundes. Ell, fidel amb si mateix, no podia trair-se. Fou un combatent amb la ploma i amb la paraula. La paraula viva. Podia dir, cap al final, que se sentia “cansat de ser vell” i “cansat d'errar trets”... Ell que havia fet moltes dianes...

Vaig demanar la seva autorització per transcriure un conte seu a *Quadern* del gener del 1979. El conte era *Un somni, d'Una tragèdia a Lil·liput*. La seva resposta fou la següent: “Us autoritzo a reproduir qualsevol text meu... al cap i a la fi sou quatre amics lectors que em llegiu”...

En una altra ocasió, amb motiu del monogràfic dedicat a Pau Vila (desembre 1980), vaig demanar-li unes ratlles. No es féu pregar. Un text breu, sí, però ple. El darrer paràgraf deia: “Personalment, li he d'agrair que la seva lliçó hagi revifat la meua tan sovint decandida fe en l'home”.

Quan el seu amic Frederic Llovera li anuncià que exposaria a Sabadell m'envià un article sobre l'artista i la seva obra. Un article entranyable. Un text que no dubtava que la revista *Quadern* –“que dirigeix el meu bon amic Cuscó, acollirà aquest text i el farà públic de bon grat. Un text, unes paraules, si més no, sinceres i clares. Cosa que no sempre són les crítiques. Frederic Llovera sap que jo sempre he

desconfiat de certs crítics i fins i tot de certs tractadistes o professors de les arts i les lletres”.

Un cop més J.O. (així firmava algunes vegades) ens honorava amb la seva col·laboració, sempre gentil. Arran de la mort de Joan Arús, se li dedicà un monogràfic de *Quadern*. En aquesta ocasió vaig demanar a Joan Oliver una nova col·laboració. De principi m'advertí: “M'ho pensaré”, però al

cas de pocs dies rebia un article –*Records anecdòtics de Joan Arús*. Un article ric i amè, que encetava així: “Joan Arús i jo no vam lligar mai gaire. Per què ho amagaria?” Més enllà, diu: “Fos com fos, jo mai no vaig renyir de debò amb ell. La prova és que vaig assistir al seu casament, que se celebrà al Santuari de la Salut.” Segueix contant: “La darrera vegada que vaig parlar amb l'Arús va ser a Sabadell, a les

escales de Sant Feliu, a la sortida d'uns funerals d'un parent meu. Jo estava dos graons més alt que ell, i, ja prop meu i mirant-me el cap, em digué amb un somriure més aviat trist: “Veig que a muntanya ja neva!” Al·ludia, és clar, a la meua estatura i als meus cabells i barba blanca. Em va semblar, i encara em sembla, una salutació divertida i gentilíssima...” (L'article era firmat i, una data: 20 setembre 82).

En una ocasió em criticà que a *Quadern* li faltava algun article que promogués polèmica. Vaig invitar-lo que fos ell qui la promogués. Pocs dies després m'envià l'article *Sobre la ceba i els ceballuts*.

L'article s'encetava així: “Aviat farà setanta anys, ai de mi!, que em vaig adonar de la xirota absurditat que significa la presència –i la presidència– d'una ceba grillada a l'escut de Sabadell.”

Aquí va començar la troca! Van publicar-se en números successius de *Quadern* alguns articles sobre el tema de la ceba...

Lluís Casals fou un dels més joves de *la colla de Sabadell* i sempre els uní una molt bona amistat. Una mostra, tal vegada una de les darreres sinó l'última, fou arran d'unes manifestacions publicades que Joan Oliver *dedicà* contra l'estament militar... Un militar presentà una denúncia judicial amb la qual volia arribar lluny, naturalment contra Joan Oliver. La cosa es presentava força conflictiva. Joan Oliver se sentia preocupat i podia témer el pitjor. Aleshores es trobava passant uns dies a Taradell, lloc on solia estiuejar. Allà el visità el seu amic Lluís Casals. En veure'l obrí els braços i exclamà: “Véns en un bon moment!... Caldrà que em preparis una bona defensa.” Lluís Casals somrigué i li comunicà que no pensava defensar-lo... J.O. s'ho prengué amb disgust... En Casals li explicà la raó: “No pretenc defensar-te perquè si et castiguen i et condemnen culpable aleshores esdevindràs un heroi nacional, un màrtir”... De fet, tot acabà en un no res...

Aquesta evocació de Joan Oliver en el desè aniversari de la seva mort, s'eleva cel amunt, com els xiprers altius que com a sentinelles serveixen la tomba on descansa el Poeta...

“Palau obert als vents, sostrat de cel, dels homes born i tomba, i llur bressol”

*Escriptor